

Tradiționalismul

Tradiționalismul se definește în opoziție cu modernismul, desemnând orientările literare ce promovează un atașament profund și necritic față de valorile trecutului, o ilustrare a specificului național, a lumii satului.

Denumirea curentului provine de la termenul „tradiție”. În cultura română, tradiționalismul se manifestă în două perioade distincte: la începutul secolului al XX-lea, fiind reprezentat de **sămănătorism** și **poporanism**, iar între cele două Războaie Mondiale de **gândirism**.

1. **Sămănătorismul** este un curent literar și de atitudine ideologică, al cărui nume derivă de la revista „Sămănătorul”, înființată de Alexandru Vlahuță și George Coșbuc în 1901. Istoria, natura, folclorul, opoziția sat-oraș, dezrădăcinarea și înstrăinarea țăranului ajuns la oraș sunt temele predilecte ale sămănătoristilor. Țăranul este redat într-o aură idealizată, fiind singurul capabil de valori spirituale deosebite. În primele povestiri ale lui Mihail Sadoveanu pot fi identificate elemente ale curentului. În poeziile lui Ștefan Octavian Iosif, Alexandru Vlahuță și Octavian Goga pot fi identificate influențe sămănătoriste. Este inițiată discuția despre specificul național. Dacă inițial curentul poate fi interpretat ca un neoromantism, sub influența lui Eminescu, prin Nicolae Iorga capătă accente ostile la adresa modernismului poetic.
2. **Poporanismul** este o moșcare politică și socială inițiată de Constantin Stere, într-un număr de articole publicate la sfârșitul secolului al XIX-lea, în care se afirma datoria sfântă a intelectualului față de popor, interesul pentru viața rurală, necesitatea veridicității în artă a simpatiei față de țărani. Calistrat Hogaș, Gala Galaction ilustrează parțial ideologia poporanismului. „Viața românească” era o publicație importantă a epocii.

Confuzia care se producea era între **etnic și estetic**, astfel că orice operă care reflecta lumea satului, elementele specificului național, era considerată valoroasă.

3. **Gândirismul** reprezintă curentul literar și ideologic constituit în jurul revistei „Gândirea”, apărută în 1921 și mutată la București în 1922. Eclectic (divers), la început, programul revistei se configurează cu pregnanță începând cu anul 1926, prin Nichifor Crainic. Sunt susținute valorile naționale, miturile bizantine și autohtonismul, cultul limbii naționale, al sângelui. Colanotorii ai revistei au fost: Lucian Blaga, Adrian Mnaiu, Aron Cotruș, Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Ion Vinea, Cezar Petrescu, Mateiu Caragiale.

Doctrina gândiristă are în centru autohtonismul și afirmă că **ortodoxismul** reprezintă „cerul spiritualității românești”.

Nichifor Crainic este promotor al tradiționalismului prin eseurile sale: „Puncte cardinale în haos”, „Titanii ateismului”, „Tineretul și creștinismul”, „Sensul tradiției”(1929): „Cine preconizează orientarea spre Orient rostește un nonsens” sau „peste pământul pe care am învățat să-l iubim din „Sămănătorul”, noi vedem arcuindu-se coviltirul de azur al Bisericii ortodoxe”.